

१ खातात / पितात ?

मला हे कळतंय, पण ते कळत नाहीये

मला मराठी भाषा आवडते. मराठी पद्धतीचं खाणं तर खूपच आवडतं. ते खूप चविष्ट असतं. त्यात गोड पदार्थांचे प्रकारपण खूप आहेत. पुरणपोळी, बासुंदी, पीयूष, श्रीखंड हे सर्व गोड पदार्थ. पण मला हे कळत नाहीये, की काही गोड पदार्थ खातात, आणि काही मात्र पितात. असं कसं ? बासुंदी कशी असते ? बासुंदी पितात आणि पुरणपोळी खातात. दोन्ही गोड पदार्थ. पीयूष पितात आणि श्रीखंड खातात. खातात - पितात, व्वा ! या सगळ्याच पदार्थांची चव किती गोड आणि मस्त असते, नाही ? मला कळतंय, बासुंदी पितात आणि पुरणपोळी खातात. पण हे नक्की की, श्रीखंड पीत नाहीत आणि पीयूष खात नाहीत. खरंच, मोठे खवैये असतात नाही मराठी लोक ! खवैयेच की पिवैयेसुद्धा ?



खातात

२ खालील तक्त्याच्या मदतीने संवाद लिहा. हे नाही, तर ते !

उदा. मासे नाही, अंडी :

तुम्ही मासे खाता का ?

मला मासे चालत/आवडत नाहीत.

मला अंडी चालतात/आवडतात.

उदा. चहा नाही, कॉफी :

तुम्ही चहा पिता/घेता का ?

मला चहा चालत/आवडत नाही.

मला कॉफी चालते/आवडते.

सार नाही, ताक

१

भात नाही, चपाती

२

उपमा नाही, पोहे

३

आमरस नाही, कलिंगडाचा रस

४

पुल्लिंगी	स्त्रीलिंगी	नपुंसकलिंगी	अनेकवचन
चालतो	चालते	चालतं	चालतात
आवडतो	आवडते	आवडतं	आवडतात

३ पुढील संवाद वाचा, व कोण काय खातो/खाते/खात नाही किंवा पितो/पिते/पीत नाही ते लिहा.

ज्याची त्याची आवड.

गौरव : मला मासे आवडतात. कोणतेही चालतात. पण मी भाज्या नाही फारशा खात. पालक आणि कोबी तर मला अजिबात आवडत नाही. वरणभात मात्र मी अगदी आवडीने खातो आणि भरपूर पाणी पितो.

समीरा : मी भरपूर भाज्या खाते. कोशिंबीरपण खाते. काकडी तर खूपच आवडते मला. मी मधल्या वेळेत चहा पिते. कॉफी नाही चालत मला.

रोहित : मला अंडी आणि चिकन केव्हाही चालतं. वरणभात मुळीच खात नाही मी. दूधपण आवडत नाही मला. पण आईस्क्रीम मात्र आवडीने खातो. फळांचा रसही पितो. तब्येतील चांगला असतो. शीतपेयं तर मी कधीच पीत नाही.

गौरव	समीरा	रोहित
खात नाही	खाते	-
खात नाही		खातो
		खातो
खातो		
		खात नाही

भाज्या

अंडी

चिकन

आईस्क्रीम

कोशिंबीर

मासे

वरणभात

५ खालील तक्ता पूर्ण करा.

मी	तू	तो	ती	ते	आम्ही	आपण	तुम्ही	ते	त्या	ती
-----	-----	त्याला	-----	-----	आम्हाला	-----	-----	त्यांना	-----	-----

६ कंसात दिलेल्या सर्वनामांचे योग्य रूप लिहा.

प्रिय केतकी,

आता तुझी तब्येत कशी आहे, बाळा ? **तुला** (तू) आता बरं वाटतंय ना ? तब्येतीची नीट काळजी घे हं !

(१) ----- (मी) सारखी तुझी काळजी वाटत असते. (२) ----- (मी) माहितेय, (३) ----- (तू) पालेभाज्या आवडत नाहीत. पण तब्येतीसाठी आता (४) ----- (तू) पालेभाज्या खायला हव्यात. चमचमीत पदार्थ (५) ----- (तू) आवडत असले तरी ते फार खाणं योग्य नाही. (६) ----- (तू) फळंही खायला पाहिजेत. (७) ----- (तू) ताकद मिळेल. तुला माझं म्हणणं पटतंय ना ? काळजी घे.

तुझी,

आई

७ रिकाम्या जागी कंसातील योग्य रूप लिहा.

- पुस्तक आवडलं का **त्याला** ? (समीर)
- मी ----- (तू) माझा दूरध्वनी क्रमांक देते.
- शिक्षक ----- (विद्यार्थी) गणित शिकवतात.
- अहमद ----- (मित्र) गाडी विकतो.
- मी ----- (तू) मदत करू का ?
- अमेय ----- (मी) साड्या आणतो.
- तुम्ही ----- (शेजारी) उत्तरे दाखवता का ?
- आजी ----- (मुलं) गोष्ट सांगते.
- थांब ! तू ----- (श्री. व सौ. आपटे) काय सांगत आहेस ?
- तुम्ही ----- (आम्ही) कधी कळवाल ?

तुला, मला, त्याला,
त्यांना, तिला, आम्हाला

८ खाली दिलेल्या वाक्याप्रमाणे वाक्ये तयार करा.

१. मदत करणे - मी, तो

मी त्याला मदत करतो आणि तो मला.

मी त्याला मदत करते आणि तो मला.

मदत करणे - मी, ती

मी तिला मदत करतो आणि ती मला.

मी तिला मदत करते आणि ती मला.

२. पत्र लिहिणे - मी, तो

३. भेटणे - मी, तो

४. सल्ला देणे - मी, ती

५. प्रश्न विचारणे - मी, ती

६. गोष्ट सांगणे - मी, तो

७. शब्दांचे अर्थ विचारणे - मी, ती

८. फोटो पाठवणे - मी, तो

९ वरीलप्रमाणे आता इतर सर्वनामे वापरा आणि वाक्ये बनवा.

१. मदत करणे - तू, मी

तू मला मदत करतोस आणि मी तुला. आपण एकमेकांना मदत करतो.

२. पत्र लिहिणे - त्या, मी 

आम्ही एकमेकांना पत्र लिहितो.

३. भेटणे - ते, मी 

४. सल्ला देणे - ती, मी 

५. प्रश्न विचारणे - तू , मी 

६. गोष्ट सांगणे - त्या, मी 

१० वरीलप्रमाणे आता इतर सर्वनामे वापरा आणि वाक्ये बनवा.

१. मदत करणे - तू, मी

तू मला मदत करतोस आणि मी तुला. आपण एकमेकांना मदत करतो.

२. पत्र लिहिणे - त्या, आम्ही 

३. भेटणे - ते  , ती

४. सल्ला देणे - ती, तुम्ही  

५. प्रश्न विचारणे - तू,  मी 

६. गोष्ट सांगणे - त्या, आम्ही 

११ खाली दिलेल्या वाक्याप्रमाणे वाक्ये तयार करा.

१. मदत करणे - मी, तो

मी त्याला मदत करतो आणि तो मला. आम्ही एकमेकांना मदत करतो.

मी त्याला मदत करते आणि तो मला. आम्ही एकमेकांना मदत करतो.

मदत करणे - मी, ती

मी तिला मदत करतो आणि ती मला. आम्ही एकमेकांना मदत करतो.

मी तिला मदत करते आणि ती मला. आम्ही एकमेकांना मदत करतो.

२. पत्र लिहिणे - मी, तो

३. भेटणे - मी, तो

४. सल्ला देणे - मी, ती

५. प्रश्न विचारणे - मी, ती

६. गोष्ट सांगणे - मी, तो

७. शब्दांचे अर्थ विचारणे - मी, ती

८. फोटो पाठवणे - मी, त्या

१२ खालील संवादात रिकाम्या जागी योग्य ते सर्वनाम लिहा.

अ: नमस्कार, आपण देशमुख का ?

ब: नाही, ----- देशपांडे. देशमुख बाजूला राहतात. (१)

----- भेटायचंय का तुम्हाला ? (२)

अ: नाही, त्यांना नाही. त्यांचा मुलगा, राहुल. मला ----- भेटायचंय. (३)

ब: पण राहुल घरी नाहीये. मी आत्ताच ----- बाहेर जाताना पाहिलं. (४)

अ: ओह! बरं.

ब: एक काम करा, राहुलची बहीण घरी आहे. तुम्ही ----- विचारा. (५)

अ: अच्छा, ठीक आहे, धन्यवाद.

१३ दिलेल्या वाक्याप्रमाणे रिकाम्या जागा भरा.

उदा. विराट कोहली हॉलमध्ये येतो, पण त्याला कोणीच पाहत नाही.

१. सगळे पत्रकार विराट कोहलीला शोधत असतात. ते त्याला शोधत असतात.

२. एक लहान मुलगाही कोहलीला शोधत असतो. ----- शोधत असतो.

तो मुलगा हरवतो.

३. आई मुलाला शोधत बसते. ----- शोधत बसते.

४. आई दिसत नाही कुठे, म्हणून मुलगा आईला शोधू लागतो. ----- शोधू लागतो.

५. आलेले लोक विराट कोहलीला शोधत असतात. ----- शोधत असतात.

६. शेवटी लोक कंटाळतात आणि जातात. कोहली हॉलमध्ये येतो. आता कोहली लोकांना शोधू लागतो.

----- शोधू लागतो.

७. एक पत्रकार हॉलमध्ये येतो. पत्रकाराला कोहली सापडतो. ----- भेटतो.

८. मुलगा कोहलीला भेटतो. ----- भेटतो.

९. आईला मुलगा सापडतो. ----- सापडतो.

१४ रिकाम्या जागी योग्य त्या सर्वनामाचे योग्य ते रूप लिहा.

क)

अगं, काही हवंय का तुला ?

हो, ----- पाव हवाय. (१)

कुठला पाव हवाय ----- ? (२)

----- लादी पाव हवाय. (३)

समोर आहे की दुकान. तिथे मिळतील ----- पाव. (४)



ख)

माफ करा, जरा ----- मदत कराल का ? आम्ही एखादं उपाहारगृह शोधतोय. (१)

एक मिनिट हं, मी करतो तुम्हाला मदत. काय हवंय ? काय शोधताय म्हणालात तुम्ही ?

आम्ही एखादं उपाहारगृह शोधतोय.

उपाहारगृह ? अच्छा ! म्हणजे हॉटेल शोधताय होय तुम्ही ? आता समजलं ----- . (२)

जवळच आहे एक हॉटेल, म्हणजे उपाहारगृह, 'आस्वाद' नावाचं. आवडेल ----- नक्की. (३)

धन्यवाद. पण तुम्ही ----- रस्ता दाखवाल का ? कसं जायचं तिथे ? (४)

हो. हे काय, असं सरळ जा, समोरच आहे 'आस्वाद'.

धन्यवाद.

१५ असणे/नसणे: क्रियापदाचे योग्य रूप वापरा.

१) मला सोमवारी वेळ नसतो. मला खूप काम असतं.

२) भूक -----, तेव्हा घरात खायला काही नसतं. भूक -----, तेव्हा घरात ढीगभर खाणं -----.

३) इकडचा चहा छान ----- पण कॉफी चांगली -----.

४) "तुला कधी वेळ ----- ?" "मला मंगळवारी वेळ -----."

५) "रविवारी काय काम ----- गं तुला ?" "फार काही नाही, घरातलीच कामं -----."

१६ रिक्तस्थानां जागांमध्ये 'आणि' किंवा 'पण' भरा.

- (१) माझं नाव नरेश प्रभू आहे ----- मी एक शिक्षक आहे. (२) मी शाळेत शिकवतो.
- (३) मला माझं काम खूप आवडतं, ----- तरीही मी आणखी एक नोकरी शोधतोय.
- (४) शिक्षकाला खूप पैसे मिळत नाहीत, ----- मान खूप मिळतो. (५) मी पाचवीला ----- सहावीला शिकवतो, मी खूप आवडीने मराठी शिकवतो. (६) ----- मुलांनाही ते फार आवडतं. (७) मी सकाळी लवकर निघतो ----- घरीही लवकरच परत येतो. घरी येताना मी भाज्याही आणतो. (८) माझी मुलं शाळेत शिकताहेत ----- (९) मी त्यांचा अभ्यास घेऊ शकत नाही. माझी मुलंही लवकर उठतात ----- रात्री लवकर झोपतात.

१७ 'क', 'ख', 'ग' मधील योग्य वाक्यापुढे अशी (✓) खूण करा.

- आई आणि बाबा रविवारी नागपूरला जात आहेत. मीपण जातेय.
क. फक्त आई-बाबा नागपूरला जात आहेत.
ख. आई, बाबा व मी नागपूरला जात आहोत.
ग. मी नागपूरला जात नाहीये.
- सौरभला चहा चालतो. कॉफीपण चालते.
क. सौरभला चहा व कॉफी ही दोन्ही पेयं चालतात.
ख. सौरभला कॉफी चालत नाही.
ग. सौरभला फक्त चहा आवडतो.
- मला गुजराती भाषा समजते पण लिहिता येत नाही.
क. मला गुजराती भाषा लिहिता येते.
ख. मला गुजराती भाषा समजते आणि लिहिताही येते.
ग. मला गुजराती भाषा फक्त समजते.

१८ कंसातील प्रत्येक शब्दानुसार वाक्य बदलून लिहा.

उदा. पूजा हुशार आहे. (पूजा, तेजस, जोशीसाहेब, तुम्ही)

- क. तेजस हुशार आहे.
ख. जोशीसाहेब हुशार आहेत.
ग. तुम्ही हुशार आहात.

१. आदित्य खूप उंच आहे. (चैताली, ती मुले, ती इमारत)

क. _____

ख. _____

ग. _____

२. राशी श्रीमंत आहे. (ओंकार, त्या बायका, तू)

क. _____

ख. _____

ग. _____

३. ही फुले सुंदर आहेत. (हे चित्र, ह्या साड्या, शेता)

क. _____

ख. _____

ग. _____

४. निधी आळशी आहे. (प्रतीक, तू, आपण)

क. _____

ख. _____

ग. _____

१९ पुढील वाक्यांमधील नामे आणि त्यांची विशेषणे यांच्या जोड्या लिहा.

१. आर्या बारीक आहे, तरी काटक आहे, बरं का.

२. नेहाला लाल फुले आवडतात.

३. आज फार तहान लागतेय. थंड पाणी प्यावसं वाटतंय.

४. या हॉटेलमध्ये उत्तम जेवण मिळते.

५. ही आमची मुलगी. सुरेल गाणी गाते, चविष्ट स्वयंपाक करते आणि हुशारही आहे!

६. तिकडे महाग फळे मिळतात. भाज्या मात्र स्वस्त असतात.

विशेषण	नाम
बारीक, काटक	आर्या

विशेषण	नाम

२० खालील चित्रे पाहून, योग्य ते विशेषण लिहा.

(उंच, गरम, लव्ह, ठेंगू, श्रीमंत, सडपातळ, गरीब, रागीट, थंड, शांत)



१) -----



२) -----



३) ----- ४) -----



५) -----



६) -----



७) -----



८) -----



९) -----



१०) -----

२१ पुढे दिलेल्या कोष्टकात वेगवेगळी विशेषणे दिली आहेत. त्यांचे वेगवेगळे संच तयार करून निरनिराळ्या व्यक्तींची वर्णने लिहा.

व्यक्तींची नावे - सायली, आदित्य, सलमा, जब्बीर, अँना आणि बॉब, जस्सी आणि इंदर
तो, ती, ते, त्या...

गव्हाळ	उंच	सडपातळ	रागीट	कामसू	अस्ताव्यस्त	बेफिकीर	निरोगी
उजळ	ठेंगणा/ठेंगणी	स्थूल	प्रेमळ	आळशी	व्यवस्थित	चौकस	आजारी

उदा.

१. सायली गव्हाळ आहे. ती उंच आणि सडपातळ आहे. ती रागीट आहे, पण चौकस व कामसू आहे.
ती सर्व काम व्यवस्थित करते. पण ती सारखी आजारी असते.

२. -----

३. -----

४. -----

५. -----

६. -----